

Cíle: práce s textem, skupinová práce, diskuze, prohloubení informací o životních příbězích Romů, práce s fakty, práce s emocemi

Věková kategorie: 8. a 9. ročník, střední škola

Čas: 1 vyučovací hodina

Pomůcky: příběh pamětníka ve formátu PL (rozdělený na 6 částí: pro každou skupinu jedna kapitola/strana PL)

Průběh:

Sdělte studentům téma hodiny: život romské pamětnice Ireny Paločkové, která pochází z východoslovenských Varhaňovců a dnes žije v Staré Červené Vodě. Více detailů o pamětnici na začátek nesdělujte.

Rozdělte třídu do šesti skupin a přiďte jim čísla 1 až 6. Skupinám rozdejte jednu nebo více kopií (podle počtu studentů) textu pro jejich skupinu (část 1 až 6). Sdělte jim, že každá skupina bude pracovat s určitým životním obdobím pamětnice.

Zadejte skupinám tyto instrukce:

- Přečtěte si pozorně část textu pamětnice, kterou jste obdrželi.
- Podtrhněte části textu nebo věty/ slovní spojení, které vám přijdou překvapivé nebo ve vás vyvolávají emoce.
- Vytvořte stručnou charakteristiku daného životního období pamětnice, kterou budete za chvíli prezentovat dalším skupinám. Sepište hlavní body této životní etapy.
- Zkuste odhadnout, jaký byl život pamětnice v předchozím období (kdo byli její rodiče, co dělala, kde žila, co se asi v jejím životě dělo). Stručně zapište – stačí v bodech. Skupině 1 sdělte, že jí se tento úkol netýká, o to podrobněji bude rozpracovávat bod 5. Skupině 2 řekněte, ať se soustředí na podotázku, kdo byli její rodiče.
- Zkuste odhadnout, jaký bude život pamětnice v dalších životních etapách (co bude dělat, kde bude žít, co další se bude odehrávat v jejím životě). Stručně zapište – stačí v bodech. Skupině 6 sdělte, že jí se tento úkol netýká, o to podrobněji bude rozpracovávat bod 4.
- Vraťte se ještě k podtrženým částem, které ve vás vyvolali emoce. Zkuste tyto emoce pojmenovat.

Zeptejte se studentů, jak se jim ve skupinách pracovalo. Nechte je nejprve říci, jaké emoce se u nich při čtení příběhu vyskytly. Můžete zapsat na tabuli. Řekněte, že se k nim na konci hodiny vrátíte.

Nyní se zeptejte všech skupin, kromě skupiny 1, jaký je jejich odhad ohledně rodičů pamětnice: kdo byli nebo co dělali její rodiče? Nechte ostatní skupiny se k tomu vyjádřit, poté vyzvěte skupinu jedna, aby

odhady ostatních skupin okomentovala. Skupina 1 potom představí část 1 Rodiče ostatním skupinám. Sdělí také své odhady dalších životních událostí pamětnice. Podtržené úseky nechte prozatím stranou.

Následuje skupina 2, část Dětství. Opět prezentuje toto životní období ostatním a na závěr sdělí svůj odhad dalších životních etap. Takto se skupiny postupně střídají, až do poslední, šesté skupiny. Před vlastní prezentací životního období skupiny řeknou, jaký byl jejich odhad předchozích událostí, a v čem se liší/shoduje s tím, co dosud slyšeli.

Položte všem otázku, zda pro ně byl životní příběh pamětnice překvapivý, či zda podobný vývoj událostí očekávali.

Vraťte se k úkolu č. 2, ve kterém měli žáci podtrhávat části textu, které jim přišli překvapivé. Pokud jich podtrhli více, poproste je, aby vybrali jeden nebo dva pro ně nejzajímavější body. Studenti postupně, od skupiny jedna, přečtou pasáže, které vybrali. Zeptejte se, proč onen úsek podtrhli, co jim na tom přišlo překvapivého. Pokuste se společně okomentovat. Zeptejte se dále, jakou emoci to v nich vyvolalo, a zeptejte se, proč. Zeptejte se ostatních, zda to v nich vyvolává jinou emoci: jakou?

Skupiny se postupně střídají, až do skupiny číslo 6.

Zeptejte se studentů, do jaké míry odpovídal životní příběh pamětnice tomu, jakou mají představu o životech Romů? V čem se lišil/ vymyká zažitým představám?

Na závěr poproste studenty, aby zkusili (na papír, každý pro sebe) jedním slovem (podstatné jméno nebo přídavné jméno), jaká podle nich je pamětnice. Až budou hotoví, poproste je, aby zkusili opět napsat jednu emoci, kterou v nich její životní příběh vyvolal. Můžete si zkusit tyto slova také, spolu se studenty, sám/sama pro sebe napsat.

Sdělte studentům, že při seznamování se s životními příběhy jiných lidí jde právě o seznamování se s fakty/ informací, ale také o práci s emoci, které vyvolávají.

Poproste dobrovolníky, aby přečetli slovo charakterizující pamětnici a následně také emoci. Přečtěte případně také svoje dvě slova.

Zbude-li čas, diskutujte, proč studenty napadla právě tato slova/emoce.